

ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΟ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟ¹

Οι αποτελεσματικές διδακτικές στρατηγικές για το γραμματισμό των παιδιών προσχολικής ηλικίας στηρίζονται σε αναπτυξιακά κατάλληλα περιβάλλοντα, υλικά, εμπειρίες και κοινωνική υποστήριξη που ενθαρρύνουν τις πρώτες αναδυόμενες μορφές ανάγνωσης και γραφής να αναπτυχθούν σταδιακά σε συμβατικές μορφές γραμματισμού. Στηριζόμενοι στα πορίσματα ερευνών για την ανάπτυξη δεξιοτήτων γραμματισμού και τη μετέπειτα ακαδημαϊκή πρόοδο των παιδιών στο δημοτικό σχολείο ξεχωρίσαμε οκτώ βασικές διδακτικές στρατηγικές:

1. Πλούσια γλωσσική αλληλεπίδραση νηπιαγωγού-νηπίων.

- ✧ Να χρησιμοποιεί η/ο νηπιαγωγός πλούσιο λεξιλόγιο.
- ✧ Να επεκτείνει τα σχόλια των παιδιών σε πιο περιγραφικό και γραμματικό ώριμο λόγο.
- ✧ Να συζητά με τα παιδιά για θέματα υψηλής γνωστικής απαίτησης- θέματα που δεν είναι παρόντα, που αφορούν γενικότερες εγκυκλοπαιδικές γνώσεις και που ενθαρρύνουν τα παιδιά να στοχάζονται ως προς το περιεχόμενο του προφορικού λόγου.
- ✧ Να ακούν και να απαντούν στα σχόλια των παιδιών.

2. Ανάγνωση παιδικών βιβλίων.

- ✧ Να διαβάζουμε καθημερινά παιδικά βιβλία.
- ✧ Να διαβάζουμε πολλές φορές τα αγαπημένα βιβλία των παιδιών.
- ✧ Να εξοικειώνουμε τα παιδιά με διάφορα είδη βιβλίων.

3. Δραστηριότητες φωνολογικής ενημερότητας.

- ✧ Να ξεχωρίζουν ομοιοκατάληκτες λέξεις.
- ✧ Να αναγνωρίζουν λέξεις που αρχίζουν με το τον ίδιο ήχο
- ✧ Αντιστοιχία γράμματος ήχου.

4. Δραστηριότητες εξοικείωσης με τα γράμματα.

- ✧ Βιβλία -παιχνίδια με την αλφαβήτα.
- ✧ Μαγνητικά γράμματα.
- ✧ Παζλ, τουβλάκια με την αλφαβήτα.
- ✧ Πίνακες με το αλφάβητο.

5. Συνεχή υποστήριξη για αναδυόμενη ανάγνωση.

- ✧ Καλά εξοπλισμένη η γωνία της βιβλιοθήκης.

¹ Το παρακάτω κείμενο είναι προσαρμογή του: Roskos, K., Christie J. & Richgels D. (2003). *The essentials of early literacy instruction*. National Association for the Education of Young Children. www.naeyc.org/resources/journal.

Επιμέλεια: Ελένη Μοσχοβάκη, Σχολική Σύμβουλος 47^{ης} Περιφέρειας Προσχολικής Αγωγής.

- ✧ Συχνή ανάγνωση αγαπημένων βιβλίων.
- ✧ Λειτουργική χρήση του γραπτού λόγου (πίνακες αναφοράς, πίνακας ονομάτων, ημερολόγιο, κλπ.)
- ✧ Να διαχέεται η χρήση του γραπτού λόγου στο παιχνίδι των παιδιών (τιμοκατάλογοι, μενού, ιατρικές συνταγές, κλπ.)

6. Συνεχή υποστήριξη για αναδυόμενη γραφή.

- ✧ Καλά εξοπλισμένη γωνία γραφής.
- ✧ Συμμετοχική γραφή, η/ο νηπιαγωγός γράφει αυτά που υπαγορεύουν τα παιδιά.
- ✧ Εμπλοκή των νηπίων σε δραστηριότητες γραφής με λειτουργικό χαρακτήρα (καρτέλες δανεισμού, παρουσιολόγιο, κλπ.)
- ✧ Ενσωματωμένα υλικά γραφής στις γωνιές παιχνιδιού.

7. Συμμετοχική ανάγνωση βιβλίων-κειμένων με μεγενθυμένο κείμενο.

- ✧ Να μάθουν βασικές έννοιες σε σχέση με τα βιβλία.
- ✧ Να ξεχωρίζουν εικόνα-κείμενο.
- ✧ Να μάθουν τις βασικές συμβάσεις της ανάγνωσης (πάνω προς τα κάτω και από αριστερά προς τα δεξιά)

8. Διαθεματικές δραστηριότητες που ενδιαφέρουν τα παιδιά.

Βασικός στόχος να χρησιμοποιούν τον προφορικό λόγο, την ανάγνωση και γραφή για να μάθουν για τον κόσμο που τα περιβάλλει.

- ✧ Να ακούν βιβλία πληροφοριών και να τα παρατηρούν μόνα τους.
- ✧ Συλλογή δεδομένων (παρατήρηση, πειράματα, συνεντεύξεις, κλπ.)
- ✧ Χρήση αναδυόμενης γραφής για να καταγράφουν παρατηρήσεις και πληροφορίες.
- ✧ Δραματική αναπαράσταση αυτών που έμαθαν, βίωσαν.

Είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι η σύνδεση του γραμματισμού με το παιχνίδι (στρατηγικές 5, 6, 8) είναι από τους αποτελεσματικότερους τρόπους να διοργανώσουμε δραστηριότητες που θα είναι *κατανοητές* και *ευχάριστες* για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας.